

Önkéntes tűzoltó egyesületekre vonatkozó szabályok

- A tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló 1996. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Ttv.)
- A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény (a továbbiakban: Kattv.)

Az önkéntes tűzoltó egyesület:

Az önkéntes tűzoltó egyesületeket a Ttv. a tűzoltási, műszaki mentési feladatokban való részvételük alapján különbözteti meg:

önkéntes tűzoltó egyesület: a tűzmegelezési, valamint a tűzoltási és műszaki mentési feladatok ellátásában közreműködő vagy részt vevő olyan egyesület, amely alapszabályában ezt tevékenysége céljaként rögzítette (Ttv. 4. § r) pontja);

közreműködő önkéntes tűzoltó egyesület: a vállalt tevékenységi területen tűzoltási, műszaki mentési feladatokban közreműködő egyesület (Ttv. 4. § v) pontja);

beavatkozó önkéntes tűzoltó egyesület: a vállalt tevékenységi területen a hivatásos katasztrófavédelmi szervvel kötött megállapodás alapján tűzoltási, műszaki mentési feladatokat végző egyesület (Ttv. 4. § w) pontja).

Az önkéntes tűzoltó egyesület ellenőrzésére vonatkozó szabályok:

Az önkéntes tűzoltó egyesületek tűzmegelezési, valamint a tűzoltási és műszaki mentési feladatok ellátásában működnek közre, ezért a jogszabályok a hivatásos katasztrófavédelmi szervek vonatkozásában meghatározott körben ellenőrzési feladatokat határoznak meg. Az önkéntes tűzoltó egyesületek ellenőrzését a jogszabályban meghatározottak szerint a központi, területi és helyi szervek végzik.

A hivatásos katasztrófavédelmi szerv központi szerve vezetője folyamatosan ellenőrzi az önkormányzati tűzoltóságok és az önkéntes tűzoltó egyesületek költségvetési és egyéb forrásból származó pénzeszközei felhasználását (Ttv. 24/A. §. g) pontja), valamint a hivatásos katasztrófavédelmi szerv területi szerve útján ellenőrzi az önkormányzati tűzoltóság, a létesítményi tűzoltóság és a tűzoltási és műszaki mentési feladatokat ellátó önkéntes tűzoltó egyesület tevékenységét (Ttv. 24/A. §. h) pontja).

A hivatásos tűzoltóság ellenőrzi az önkormányzati tűzoltóság, a létesítményi tűzoltóság és a tűzoltási és műszaki mentési feladatokat ellátó önkéntes tűzoltó egyesület tevékenységét (Ttv. 31. §. d) pontja).

A hivatásos katasztrófavédelmi szerv területi szerve és a hivatásos tűzoltóság ellenőrzi az önkéntes tűzoltó egyesület szakmai tevékenységét. Ha az ellenőrzés során hiányosságot tapasztal, az önkéntes tűzoltó egyesületet a hiányosságok pótlására hívja fel. (Ttv. 33/A. § (1) bekezdése)

A hivatásos katasztrófavédelmi szerv területi szerve ellátja az önkormányzati tűzoltóságok felügyeletét, ellenőrzi a létesítményi tűzoltóságok és az önkéntes tűzoltó egyesületek tevékenységét (Kattv. 24. § (2) bekezdése).

Az önkéntes tűzoltó egyesületekkel kapcsolatban a települési önkormányzat képviselő-testületének jogai és kötelességei:

Az önkéntes tűzoltó egyesületek fontos szerepet töltenek be a tűzvédelemben, a helyi közfeladatok ellátásában, ezért a Ttv. a települési önkormányzat képviselő-testülete vonatkozásában olyan jogokat és kötelezettségeket határoz meg, amelyek elősegítik az önkéntes tűzoltó egyesületek alapítását, fenntartását, működtetését és fejlesztését.

A települési önkormányzat képviselő-testülete

- hozzájárulhat a hivatásos tűzoltóság, valamint hozzájárul - amennyiben területén működik - az önkormányzati tűzoltóság és az önkéntes tűzoltó egyesület fenntartásához (Ttv. 28. § (1) a) pontja);
- önkormányzati tűzoltóság, önkéntes tűzoltó egyesület alapításában vehet részt (Ttv. 28. § (1) b) pontja);
- közreműködik a tűzoltási és műszaki mentési feladatok ellátásában közreműködő önkéntes tűzoltó egyesület fenntartásában, működtetésében és fejlesztésében (Ttv. 28. § (1) d) pontja).

Az önkéntes tűzoltó egyesületek szaktevékenységére vonatkozó szabályok:

Figyelemmel arra, hogy a tűzoltással, műszaki mentéssel kapcsolatos feladatok ellátása, speciális erő - és eszközigényt, továbbá elkötelezettséget igényel a Ttv. elő írja, hogy a tűzoltási és műszaki mentési feladatok ellátásában való közreműködést (a továbbiakban: szaktevékenység (Ttv. 33. § (1) bekezdése) az egyesület alapszabálya célként rögzítse. A Ttv. meghatározza az önkéntes tűzoltó egyesületek szakfeladatait, valamint hogy a beavatkozó önkéntes tűzoltó egyesületek a vállalt tevékenységi területükön önállóan is végezhetnek szaktevékenységet.

Az önkéntes tűzoltó egyesület szaktevékenysége során a tűzmegeelőzés körében tájékoztathatja a lakosságot az időszerű tűzvédelmi feladatokról, a lakosság részére tűzvédelemmel kapcsolatos más információs tevékenységet végezhet. (Ttv. 33. § (2) bekezdése)

A közreműködő önkéntes tűzoltó egyesület szaktevékenysége során a tűzoltási és műszaki mentési tevékenység körében

- az általa észlelt segélykérést továbbítja a hivatásos tűzoltósághoz vagy az önkormányzati tűzoltósághoz. (Ttv. 33/C. § (1) a) pontja),
- a hivatásos tűzoltóság vagy önkormányzati tűzoltóság helyszínre érkezéséig minden tőle elvárhatóat megtesz a tűz továbbterjedésének megakadályozására, a tűz oltására, a sérült vagy egyébként veszélyben lévő személyek részére történő segítségnyújtásra, a balesetek megelőzésére, (Ttv. 33/C. § (1) b) pontja)
- az eseményt észlelőket a helyszínen maradásra, a helyszínen tartózkodókat az általános segítségnyújtási kötelezettség körében a segítségnyújtásban való közreműködésre kérheti fel, (Ttv. 33/C. § (1) c) pontja)
- a hivatásos tűzoltóság vagy önkormányzati tűzoltóság helyszínre érkezését követően a tűz oltásában, illetve a műszaki mentésben a tűzoltásvezető intézkedésének megfelelően működik közre. (Ttv. 33/C. § (1) d) pontja)

Beavatkozó önkéntes tűzoltó egyesületre a közreműködő önkéntes tűzoltó egyesületre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni az alábbi eltérésekkel:

- a hivatásos katasztrófavédelmi szerv központi szerve vezetője jóváhagyásával a hivatásos katasztrófavédelmi szerv területi szerve vezetőjével kötött megállapodás alapján – a közreműködő önkéntes tűzoltó egyesületre vonatkozó tevékenységen túl – a vállalt tevékenységi területen önállóan végez tűzoltási, műszaki mentési feladatokat; (Ttv. 33/F. § (2) bekezdése)
- az együttműködési megállapodásban az önállóan ellátott szaktevékenység ellátásának módjáról külön kell rendelkezni; (Ttv. 33/G. § (1) bekezdése)

- a rendvédelmi szervek kártérítési felelősségéről rendelkező jogszabályokat az önállóan beavatkozó tűzoltó egyesületekre is alkalmazni kell. (Ttv. 33/G. § (2) bekezdése)

A tűzoltási és műszaki mentési feladatok egységes végrehajtását szolgáló szabályozók:

- a tűzoltóság tűzoltási és műszaki mentési tevékenységének általános szabályairól szóló 39/2011. (XI. 15.) BM rendelet;
- 5/2014. (II. 27.) BM OKF utasítás a Tűzoltás-taktikai Szabályzat kiadásáról;
- 14/2014. (XII. 31.) BM OKF utasítás a Műszaki Mentési Műveleti Szabályzat kiadásáról;
- a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgató a tűzoltóságok Szerelési Szabályzatáról szóló 102/2012. számú intézkedése;
- a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgató a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság, mint EDR VPN gazda szervezetnek az egységes digitális rádió-távközlő rendszer 52-es virtuális magánhálózat üzemeltetésének és használatának általános VPN szabályairól szóló 15/2014. számú intézkedése.

Az önkéntes tűzoltó egyesület önálló tűzoltási, műszaki mentési feladatok végzéséhez szükséges feltételei

A Ttv. lehetővé teszi, hogy önkéntes tűzoltó egyesület a vállalt tevékenységi területén a hivatásos katasztrófavédelmi szervvel kötött megállapodás alapján tűzoltási, műszaki mentési feladatokat önállóan hajtson végre (beavatkozó önkéntes tűzoltó egyesület). Ennek részletes szabályait az önkéntes tűzoltó egyesület önálló beavatkozásának feltételeiről és a beavatkozó önkéntes tűzoltó egyesület (önkéntes tűzoltóság) tevékenységéről szóló 2/2014. (I. 17.) BM OKF utasítás tartalmazza.

A hivatásos katasztrófavédelmi szerv területi szerv vezetője (katasztrófavédelmi igazgató) tűzoltási és műszaki mentési feladatok önálló ellátására megállapodást köthet az önkéntes tűzoltó egyesülettel az általa vállalt területen, ha:

- teljesíti a rendszerbeállító gyakorlatot;
- a működési terület szerinti hivatásos tűzoltósággal I. kategóriájú együttműködési megállapodással rendelkezik;
- vállalja az éves minimális készenléti óraszámot (ha az önálló beavatkozási tevékenység megkezdése év közben történik, akkor az adott évből hátralévő időszak készenléti óraszámát időarányosan kell megállapítani)
 - ✓ beavatkozó I. esetén a vállalt éves minimális készenléti óraszám 4.500 óra,
 - ✓ beavatkozó II esetén a vállalt éves minimális készenléti óraszám 3.000 óra.
- a vállalt készenléti időszakban a készenlétkben tartott tűzoltó gépjármű és legalább 4 fő beavatkozó önkéntes tűzoltó vonultatásáról gondoskodik (a vonuló állomány tagjai közül legalább 1 fő rendelkezzen tűzoltásvezetésre jogosító végzettséggel és a tűzoltó gépjármű vezetője rendelkezzen érvényes PAV-I vizsgával és az adott tűzoltó gépjárműre érvényes kezelői típusvizsgával)
- rendelkezik az előírt minimum egyéni védőeszközökkel és szakfelszerelésekkel.

Ki működhet közre az önkéntes tűzoltó egyesületek tagjaként tűzoltási műszaki mentési feladatok ellátásában és a feladatok ellátásának milyen feltételei vannak?

A tűzoltási, műszaki mentési tevékenység végzése során a tűz és kísérő jelenségei, a műszaki mentés során fellépő folyamatok következtében olyan veszélyekkel kell számolni, amelyek a hétköznapi élethelyzetek veszélyeit jelentősen meghaladják. Erre figyelemmel a törvény meghatározza azt, hogy milyen személyi feltételek mellett lehet a tevékenységet végezni, illetve a lehetséges juttatások, esetleges károk megtérítésének módját adja meg.

Szaktevékenységet az önkéntes tűzoltó egyesületnek csak olyan nagykorú, cselekvőképes, külön jogszabályban meghatározott szakmai képesítéssel rendelkező tagja végezhet, aki életkoránál, egészségi, fizikai állapotánál fogva alkalmas és erre önként vállalt kötelezettséget. (Ttv. 33/B. § (1) bekezdése)

A szaktevékenység végzésére vonatkozó kötelezettségvállalást teljes bizonyító erejű magánokiratba kell foglalni, és azt az önkéntes tűzoltó egyesület szaktevékenységet irányító tagjának át kell adni, aki azt visszavonásig őrzi. A kötelezettségvállalást tartalmazó nyilatkozat bármikor, határidő nélkül visszavonható. (Ttv. 33/B. § (2) bekezdése)
A nyilatkozat mintadokumentuma a Szent Flórián Önkéntestűzoltó-Portál Szolgálati okmányok menüpontjában letölthető formátumban megtalálható.

Az önkéntes tűzoltó egyesületnek a szaktevékenységet végző tagja mentesíthető részben vagy teljesen a helyi adó megfizetése alól. (Ttv. 33/B. § (3) bekezdése)

Az önkéntes tűzoltó egyesület szaktevékenységet irányító tagjaként azt lehet kijelölni, aki a hivatásos katasztrófavédelmi szerveknél, a tűzoltóságoknál, valamint az ez irányú szakágazatban foglalkoztatottak szakmai képesítési követelményeiről és szakmai képzéseiről szóló miniszteri rendeletben előírt képesítéssel rendelkezik. (Ttv. 33/B. § (4) bekezdése)

A közreműködő önkéntes tűzoltó egyesület tagja szaktevékenysége teljesítése során keletkezett kárának megtérítésére, valamint a szaktevékenységével összefüggésben őt ért személyiségi jogsértés esetén a sérelemdíj iránti igénye érvényesítésére a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) rendelkezései az e törvényben foglalt eltérésekkel irányadók. (Ttv. 33/C. § (2) bekezdése)

Együttműködési megállapodással kapcsolatos szabályok:

A Ttv. lehetővé teszi, hogy az önkéntes tűzoltó egyesület a szaktevékenység végzésére írásban megállapodást kössön a hivatásos tűzoltósággal. Az együttműködési megállapodás megkötésének megkönnyítése érdekében a Ttv. rögzíti a megállapodás megkötésének, tartalmának, megszüntetésének feltételeit.

A közreműködő önkéntes tűzoltó egyesület a szaktevékenység végzésére írásban megállapodást köt a hivatásos tűzoltósággal. (Ttv. 33/D. § 1) bekezdése)

Az együttműködési megállapodás megkötésének feltétele, hogy a közreműködő önkéntes tűzoltó egyesület

- szaktevékenységet irányító tagja a hivatásos katasztrófavédelmi szerveknél, a tűzoltóságoknál, valamint az ez irányú szakágazatban foglalkoztatottak szakmai képesítési követelményeiről és szakmai képzéseiről szóló miniszteri rendeletben előírt képesítéssel rendelkezik, (Ttv. 33/D. § (2) a) pontja) és
- működése egyébként megfelel a Ttv-ben meghatározott feltételeknek. (Ttv. 33/D. § (2) b) pontja)

Az együttműködési megállapodás

- határozatlan időre köthető, mely az önkéntes tűzoltó egyesület részéről az együttműködési megállapodásban meghatározott határidővel írásban indokolás nélkül felmondható. (Ttv. 33/D. § (3) bekezdése)
- megkötését, annak megszüntetését a hivatásos tűzoltóság székhelye szerint illetékes hivatásos katasztrófavédelmi szerv területi szervének kell jelenteni. (Ttv. 33/D. § (6) bekezdése)

Az együttműködési megállapodást

- a hivatásos tűzoltóság írásban, azonnali hatállyal csak akkor mondhatja fel, ha az együttműködési megállapodás megkötésének bármely feltétele a továbbiakban már nem áll fenn (Ttv. 33/D. § (4) a) pontja), vagy a közreműködő önkéntes tűzoltó egyesület a jogszabályokban foglalt előírásokat ismételten vagy súlyosan megsérti (Ttv. 33/D. § (4) b) pontja)
- bármely fél megfelelő indokolással, írásban, azonnali hatállyal felmondhatja, ha a másik fél az együttműködési megállapodásból folyó kötelezettségeit ismételten vagy súlyosan megszegi (Ttv. 33/D. § (5) bekezdése).

Az együttműködési megállapodásra egyebekben a Ptk. az irányadó. (Ttv. 33/D. § (7) bekezdése)

Az együttműködési megállapodásban rögzíteni kell:

- a közreműködő önkéntes tűzoltó egyesületnek a szaktevékenység ellátására vonatkozó kötelezettségvállalását, különösen az annak érdekében vállalt szolgálati rendjét, értesíthetőségének módját, szakmai igénybevehetőségének körét, és azt, hogy a közreműködő önkéntes tűzoltó egyesület a szaktevékenységet milyen földrajzi területen látja el (a továbbiakban: tevékenységi terület), (Ttv. 33/E. § (1) a) pontja)
- a hivatásos tűzoltóság részéről a közreműködő önkéntes tűzoltó egyesület szaktevékenysége ellátásának elősegítésére vonatkozó kötelezettségvállalást, így különösen a szakmai továbbképzés, gyakorlat szervezését a közreműködő önkéntes tűzoltó egyesület részére, az időszerű tűzvédelmi feladatokra vonatkozó, a közreműködő önkéntes tűzoltó egyesület tűzmelegelőzési tevékenységéhez, a lakosság tájékoztatásához szükséges adatoknak a közreműködő önkéntes tűzoltó egyesület rendelkezésre bocsátásának rendjét, (Ttv. 33/E. § (1) b) pontja)
- a közreműködő önkéntes tűzoltó egyesületet tevékenységi területén keletkezett tüzesetről, műszaki mentésről, katasztrófáról való kölcsönös értesítés rendjét. (Ttv. 33/E. § (1) c) pontja)

A közreműködő önkéntes tűzoltó egyesület

- a megállapodásban vállalhatja, hogy kivételes esetben – a hivatásos tűzoltóság kérésére – tevékenységi területén kívül is végez szaktevékenységet. (Ttv. 33/E. § (2) bekezdése)
- a szaktevékenység ellátásáért díjazást nem köthet ki. (Ttv. 33/E. § (3) bekezdése)

A hivatásos tűzoltóság a vele megállapodást kötő közreműködő tűzoltó egyesületnek támogatást nyújthat. (Ttv. 33/E. § (4) bekezdése)

Az együttműködési megállapodás részletes szabályait és a minta dokumentumokat az önkéntes tűzoltó egyesületek támogatásának, tűzoltó szakmai irányításának és felügyeletének katasztrófavédelmi feladatairól szóló 2/2013. (V. 17.) BM OKF utasítás tartalmazza. Az együttműködési megállapodás kategóriáját az ÖTE rendelkezésre álló erő-, eszközállománya határozza meg az alábbiak szerint:

- I. kategória: az ÖTE rendelkezik megkülönböztető jelzéssel ellátott tűzoltó gépjárművel és szaktevékenységét rendszeresített, bevizsgált szakfelszerelésekkel látja el.
- II. kategória: az ÖTE rendelkezik tűzoltó gépjárművel vagy olyan megkülönböztető jelzés nélküli gépjárművel, ami alkalmas tűzoltáshoz és műszaki mentéshez szükséges szakfelszerelések, oltóanyag, tűzoltó személyzet szállítására, illetve a szaktevékenységét nem rendszeresített és bevizsgált szakfelszerelésekkel látja el.
- III. kategória: az ÖTE tűzoltó gépjárművel és a II. kategóriának megfelelő gépjárművel nem rendelkezik, és a szaktevékenységét nem rendszeresített és bevizsgált szakfelszerelésekkel látja el.
- IV. kategória: az ÖTE szaktevékenységet nem végez, ifjúságnevelő és hagyományőrző tevékenységét aktívan látja el.

Megkülönböztető jelzés használatának engedélyezése az önkéntes tűzoltó egyesületek részére

Megkülönböztető jelzéssel kapcsolatos ismeretek, részletes leírás a Szent Flórián Önkéntestűzoltó-portál Jogsabályok, szabályozók menüpont alatt olvasható. (http://www.szentflorian.hu/?pageid=szabaly_megkulonbozteto&menuid=szabaly)

Önkéntes tűzoltók biztosítása:

A tűzvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervezetekről, a tűzvédelmi bírságról és a tűzvédelemmel foglalkozók kötelező élet- és balesetbiztosításáról szóló 259/2011. (XII. 7.) Korm. rendelet 11. §. a) pontja kimondja, hogy csoportos élet- és balesetbiztosítást kell kötni az önkéntes tűzoltó egyesületek tűzoltásban, műszaki mentésben részt vevő tagjaira, melynek a 12. § alapján ki kell terjednie legalább a tűzeseti beavatkozás, a műszaki mentés és az erre való felkészítés, illetve a készenléti jellegű szolgálat során bekövetkezett balesetre és halálesetre. Önkéntes tűzoltó egyesület szaktevékenységet végző tagja a tényleges vonulás idejére biztosított.

A biztosítási díj forrását az önkéntes tűzoltó egyesületek esetében a Belügyminisztérium biztosítja.

A jelenleg hatályos szerződést Belügyminisztérium és a CIG Pannónia Életbiztosító Nyrt. kötötte 2013.03.13-án két éves időtartamra. A biztosítási kötvény és mellékletei megtalálhatóak a katasztrófavédelmi igazgatóságokon és a Magyar Tűzoltó Szövetség irodájában.

Egyenruha viselésével kapcsolatos szabályok:

Az egyenruha jelkép, az adott szervezethez való tartozást jelképezi, másrészt biztosítania kell azt, hogy kívülálló k számára a szervezeti hovatartozás felismerhető legyen. Mivel a szakfeladatok, szaktevékenység ellátása során a tűzoltóságok illetve az önkéntes tűzoltó egyesületek tagjai vonatkozásában eltérő feladatok merülnek fel, jogok és kötelezettségek állnak fenn, ezért fontos követelmény a megkülönböztethetőség.

Az önkormányzati és a létesítményi tűzoltó, valamint az önkéntes tűzoltó egyesület tagja a ruházati és öltözködési szabályzatnak megfelelő egyenruha viselésére jogosult. (Ttv. 39. § (1) bekezdése)

A viselt egyenruha a Magyar Honvédség, a rendvédelmi szervek vagy más hatóság tagjainak egyenruhájához való hasonlósága miatt megtévesztésre nem lehet alkalmas. (Ttv. 39. § (2) bekezdése)

Az önkormányzati és a létesítményi tűzoltó, valamint az önkéntes tűzoltó egyesület tagja a hatósági jellegre utaló, megtévesztésre alkalmas egyéb jelzést vagy címet, rangjelzést nem használhat, illetve gépjárművön csak az önkormányzati, illetve létesítményi tűzoltóság feliratot helyezheti el, az önkéntes vagy létesítményi tűzoltóság bejegyzett elnevezésével. (Ttv. 39. § (3) bekezdése)

Az önkéntes tűzoltó egyesület tagjai részére kiadott igazolványokkal és az önkéntes tűzoltók nyilvántartásával kapcsolatos rendelkezések:

Az önkéntes tűzoltó egyesület és tagjai vonatkozásában a hatályos jogszabályok számos rendelkezést, követelményt határoznak meg. A hivatásos katasztrófavédelmi szerv központi szerve az igazolványt igénylő önkéntes tűzoltó egyesület tagjairól nyilvántartást vezet. A nyilvántartás célja, hogy folyamatos áttekintést adjon arról, hogy szaktevékenység végzésére kik jogosultak és kik állnak rendelkezésre.

Az önkormányzati, a létesítményi tűzoltó és az önkéntes tűzoltó egyesület tagja részére - a képesítési követelmények megszerzését követően - a hivatásos katasztrófavédelmi szerv központi szerve egységes igazolványt ad ki. (Ttv. 39. § (4) bekezdése)

Az igazolvány adattartalma (Ttv. 39. § (4) a)-d) pontja):

- az önkormányzati, létesítményi tűzoltóság, az önkéntes tűzoltó egyesület megnevezése,
- a tűzoltó, az önkéntes tűzoltó egyesület tagja arcfényképe,
- a tűzoltó, az önkéntes tűzoltó egyesület tagja neve,
- az igazolvány érvényességi ideje.

Az igazolvánnyal kapcsolatos részletes szabályokat, az igényléshez szükséges adatlapot az önkormányzati és a létesítményi tűzoltóságok valamint az önkéntes tűzoltó egyesületek állományának igazolvánnyal történő ellátásának rendjéről szóló 71/2012. számú BM OKF főigazgatói intézkedés szabályozza.

A fenti intézkedés alapján az igazolvánnyal kapcsolatos szabályok:

- igényléskor az intézkedés 2. számú melléklet szerinti adatlapot kitöltve, a szervezet székhelytelepülése szerint illetékes megyei/fővárosi katasztrófavédelmi igazgatóság humán szolgálatánál kell személyesen benyújtani;
- csatolni kell még a megfelelő iskolai végzettséget igazoló bizonyítvány másolatát;
- a humán szolgálat munkatársa az igénylő személyazonosságát majd az adatlap kitöltését valamint a megfelelő iskolai végzettséget igazoló bizonyítványt ellenőrzi, és arcfényképet készít az igazolványhoz;
- a szervezet tagja igazolványa bármely okból történt elvesztését, eltulajdonítását, megrongálódását, megsemmisülését, a tudomásra jutást követően haladéktalanul írásban jelenti a szervezet vezetőjének, aki köteles az esetet 8 napon belül kivizsgálni és a kivizsgáló jelentést a vizsgálat lezárását követő 3 napon belül megküldeni a szervezet székhelytelepülése szerinti illetékes megyei/fővárosi katasztrófavédelmi igazgatóság humán szolgálat vezetőjének;

- a szervezet tagjának tagsági jogviszonya megszűnésekor az igazolványt le kell adni a szervezet vezetőjének aki haladéktalanul elszámol vele a szervezet székhelytelepülése szerinti illetékes megyei/fővárosi katasztrófavédelmi igazgatóság humán szolgálatánál;
- a szervezet tagja az igazolványát, szolgálati feladatai ellátása során köteles magánál tartani, felszólításra magát azzal igazolni;
- tilos az igazolványt másra átruházni, letétbe vagy biztosítékkul adni, illetőleg e célból átvenni;
- igazolvány pótlását kezdeményezni a szervezet székhelytelepülése szerint illetékes megyei/fővárosi katasztrófavédelmi igazgatóság humán szolgálatánál, előre kitöltött készpénz-átutalási megbízás postára adását követően, az igazoló szelvény mellékelésével lehet;
- a szervezet tagjának halála esetén vagy amennyiben a szervezet tagja az igazolvánnyal kapcsolatos kötelezettségét megszegi vagy elmulasztja, az érintett szervezet vezetője az igazolvány visszavonásáról és leadásáról, illetve a normasértés orvosolásáról köteles gondoskodni;
- az igazolványokat le kell selejtezni és ki kell cserélni, ha azok a használat során azonosításra alkalmatlan mértékben megrongálódtak. Az igazolvánnyal történő ellátás költségeit csak az első alkalommal vállalja a Katasztrófavédelem. Az igazolványok pótlása és cseréje csak az adott időszakra vonatkozó ellenérték térítése után történhet;
- az elveszett, eltulajdonított vagy megrongálódott igazolványok esetén a szervezet vezetőjének kivizsgáló jelentését mellékelni kell a selejtezési jegyzőkönyvhöz.

A hivatásos katasztrófavédelmi szerv központi szerve az önkormányzati, a létesítményi tűzoltó és az önkéntes tűzoltó egyesület tagja nyilvántartási számmal történő azonosítása, az önkormányzati, létesítményi tűzoltóság és az önkéntes tűzoltó egyesület tevékenysége jogszabályoknak megfelelő működése ellenőrzése érdekében az önkormányzati, létesítményi tűzoltók és az önkéntes tűzoltó egyesület tagjáról vezetett nyilvántartásban (a továbbiakban: nyilvántartás) rögzíti: (Ttv. 39. § (7) bekezdése)

- a) az önkormányzati, létesítményi tűzoltó, az önkéntes tűzoltó egyesület tagja családi és utónevét, születési családi és utónevét, születési helyét, idejét, anyja nevét, lakcímét, értesítési címét,
- b) a képesítési követelményeknek való megfelelést igazoló okmány számát, a képző intézmény megnevezését, a kiállítás időpontját,
- c) az önkormányzati, létesítményi tűzoltó, az önkéntes tűzoltó egyesület tagja nyilvántartásba történő felvételének napját,
- d) annak az önkormányzati, létesítményi tűzoltóságnak, önkéntes tűzoltó egyesületnek a bejegyzett elnevezését és székhelyét, amelynek tagja,
- e) az önkormányzati, létesítményi tűzoltó, az önkéntes tűzoltó egyesület tagja igazolványának számát, kiállításának keltét,
- f) az igazolvány cseréje, pótlása tényét, illetve ezek megtagadásának tényét,
- g) az igazolvány visszavonásának és érvénytelenségének tényét, a törlés időpontját és okát,
- h) az önkormányzati, létesítményi tűzoltó alkalmazása és az önkéntes tűzoltó egyesület tagja tagsága megszűnésének tényét és időpontját.

A fenti adatokat és az azokban bekövetkezett változásokat az önkormányzati, létesítményi tűzoltóság vezetője, az önkéntes tűzoltó egyesület vezetője 15 napon belül szolgáltatja. (Ttv. 39. § (8) bekezdése)

A hivatásos katasztrófavédelmi szerv központi szerve a nyilvántartásába kizárólag az e törvényben meghatározott esetben jogosult adatokat bejegyezni, valamint a nyilvántartásból adatot törölni. (Ttv. 39. § (9) bekezdése)

A nyilvántartásból – ellenőrzési célra- a hivatásos katasztrófavédelmi szerv számára szolgáltatható adat. (Ttv. 39. § (10) bekezdése)

Az önkormányzati, létesítményi tűzoltói tevékenység, az önkéntes tűzoltó egyesületi tagság megszűnése, és az önkormányzati, létesítményi tűzoltó, az önkéntes tűzoltó egyesület tagjának halála esetén adatainak a nyilvántartásban történő kezelését meg kell szüntetni. Az adatokat a nyilvántartásban történő kezelés megszüntetésétől számított legfeljebb 5 évig a hivatásos katasztrófavédelmi szerv központi szerve az önkormányzati, létesítményi tűzoltó, az önkéntes tűzoltó egyesület tagja tevékenysége későbbi ellenőrzése céljából tovább tárolhatja. (Ttv. 39. § (11) bekezdése)

Az önkéntes tűzoltó egyesületek szaktevékenységet végző tagjai vonatkozó szakmai képesítési követelményekről és szakmai képzésekről:

A hivatásos katasztrófavédelmi szerveknél, a tűzoltóságoknál, valamint az ez irányú szakágazatban foglalkoztatottak szakmai képesítési követelményeiről és szakmai képzéseiről szóló 10/2008. (X. 30.) ÖM rendelet szabályozza az önkéntes tűzoltókra vonatkozó képesítési előírásokat.

E rendelet alkalmazásában tűzoltó alaptanfolyam a tűzoltó egyesületek szaktevékenységet ellátó, valamint az önkéntes és létesítményi tűzoltók alapfokú felkészítésére szervezett, legalább 40 órás tanfolyam.

Az önkéntes tűzoltó egyesületek tekintetében a szakmai képesítések szintjeit a 10/2008. (X. 30.) ÖM rendelet 1. számú melléklete tartalmazza, az alábbiak szerint:

Alapszintű:

- tűzoltó alaptanfolyam,
- tűzoltó szakképzés.

Középszintű:

- önkéntes és létesítményi tűzoltó parancsnoki képzés (szervező a KOK, igény esetén kihelyezett formában is lebonyolítható),
- tűzoltó technikus szakképzés.

Felső szintű:

- építőmérnöki szak, tűz- és katasztrófavédelmi szakirány BSc (főiskolai szintű),
- építészmérnöki szak, tűz- és katasztrófavédelmi szakirány BSc (főiskolai szintű),
- építéstudományi kar, tűzvédelmi szakmérnök szakképesítés,
- védelmi igazgatási alapképzési szak, tűzvédelmi és tűzoltó szakirány BSc (főiskolai szintű),
- had- és biztonságtechnikai mérnöki alapképzési szak, tűzvédelmi szakirány BSc (főiskolai szintű),

- rendészeti igazgatás szak, katasztrófavédelmi szakirány BSc (főiskolai szintű),
- rendészeti szervező szakképzés, tűzoltó szervező elágazás.

Az önkéntes tűzoltó egyesületek tűzoltási szakfeladatot ellátó tagjainak képzési követelményeit a 10/2008. (X. 30.) ÖM rendelet 4. melléklete tartalmazza, az alábbiak szerint:

- tűzoltás-irányító: legalább tűzoltó szakképesítés;
- beosztott tűzoltó, sugárvezető, híradó-ügyeletes: tűzoltó alaptanfolyami képzés;
- gépkocsivezető, szerkezelő: tűzoltó szakképesítés, valamint a beosztásnak megfelelő szaktanfolyam, a megkülönböztetett járművek vezetésére jogosító alkalmasságnak való megfelelés.

Tűzoltótechnika-kezelői tanfolyamra - mint belső szakmai képzésre – az önkéntes tűzoltó egyesület azon tagjai jelentkezhetnek, akik legalább alapfokú tűzoltói szakmai végzettséggel rendelkeznek, és az előírt előzetes orvosi vizsgálaton megfelelnek. Vizsgára csak az bocsátható, aki az adott géptípusra vonatkozó műszaki szaktanfolyamo(ka)t elvégezte, továbbá az előírt gépkezelési gyakorlatot megszerezte.

Az önkéntes tűzoltó egyesületek szaktevékenységet irányító tagjai a katasztrófák elleni védekezésért felelős miniszter által rendeletben előírt képzés – Katasztrófavédelmi Oktatási Központban történő - megszerzése során tandíjmentességet élveznek.

A 18/2012. számú BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatói utasítás részletesen szabályozza a tűzoltó alaptanfolyammal (40 órás) kapcsolatos oktatásszervezési feladatokat.

Csapatzászló adományozása az önkéntes tűzoltó egyesületeknek:

A belügyminiszter által alapított és adományozott elismerésekről szóló 37/2012. (VIII. 2.) BM rendelet szerint a csapatzászló a megadományozott szervezetnek, szervezeti egységnek a hazához és a nemzethez való, valamint a közbiztonság, a katasztrófavédelem, a büntetés-végrehajtás, illetve a nemzetbiztonság ügye iránti hűséget kifejező jelkép, amely megtestesíti az állomány elismerését az esküben vállalt kötelezettségek feltétlen teljesítésében, az önfeláldozó szolgálatában és helyállásában. A csapatzászló egyben szimbólum, amely kifejezi az elkötelezettséget és tiszteletet a magyar történelmi hagyományok iránt, a haza biztonsága iránti odaadást, elhivatottságot, a közösség erejét.

A rendelet lehetővé teszi csapatzászló adományozását önkéntes tűzoltó egyesületek részére, valamint szabályozza az adományozás rendjét, az adományozott csapatzászlóval kapcsolatos kötelezettségeket.

A csapatzászlót a belügyminiszter adományozza az általa kibocsátott okirattal. Önkéntes tűzoltó egyesület részére a hivatásos katasztrófavédelmi szerv központi szervének vezetője (BM OKF főigazgató) is adományozhat csapatzászlót.